

Sygn. akt II DK 24/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)
SSN Piotr Sławomir Niedzielak (sprawozdawca)
SSN Jarosław Sobutka

Protokolant Karolina Majewska

w sprawie adwokata E. D.
obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 80
Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust 2 i 3 oraz § 6, § 8, § 52 Zbioru Zasad Etyki
Adwokackiej i Godności Zawodu
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej
na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2021 r. i 24 czerwca 2021 r.,
kasacji obwinionej
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 7 marca 2020
r., sygn. akt WSD (...)

- 1. uchyła zaskarżone orzeczenie Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 7 marca 2020 r., sygn. akt
WSD (...) w części dotyczącej orzeczenia o karze i przekazuje
sprawę w tym zakresie temu Sądowi do ponownego rozpoznania;**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 30 października 2018 r., sygn. akt RD (...), Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w W. wniósł o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko adwokat E. D. za to, że:

w W. i w innych miejscowościach, poczynawszy od dnia 15 października 2013 r. do dnia 21 września 2018 r. dopuściła do sytuacji, która uzależniła od klienta w postaci zaciągnięcia pożyczek w kwotach 3.500,00 zł oraz 2.295,00 eur oraz niespłacenia ich pomimo wezwania do zapłaty, orzeczenia nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w L. w dniu 16 października 2015 r. sygn. akt: VI Nc-e (...) oraz wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie ww. tytułu egzekucyjnego,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego sprzecznego z prawem, zasadami etyki i godnością zawodu z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust 2 i 3 oraz § 6, § 8, § 52 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jedn. ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.).

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w W. orzeczeniem z dnia 26 listopada 2019 r., sygn. akt SD (...),

1. obwinioną adw. E. D. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przewinienia dyscyplinarnego i za to na mocy art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze zawiesił w czynnościach zawodowych na czas 2 (dwóch) lat,
2. na podstawie art. 81 ust. 2 pkt .3 ustawy Prawo o adwokaturze orzekł wobec obwinionej adw E. D. zakaz wykonywania patronatu na czas 5 (pięciu) lat,
3. na podstawie art. 81 ust. 6 ustawy Prawo o adwokaturze orzekł podanie orzeczenia do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie treści niniejszego orzeczenia na stronie internetowej [www. \(...\).com.pl](http://www. (...).com.pl) przez okres 21 (dwadzieścia jeden) dni od uprawomocnienia się orzeczenia,

4. na podstawie ust. 1 lit. a Uchwały Nr 23/2017 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądził od obwinionej adwokat E. D. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) za dochodzenie dyscyplinarne na rzecz Izby Adwokackiej w W.,
5. na podstawie ust. 1 lit. b Uchwały Nr 23/2017 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądził od obwinionej adwokat E. D. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) w postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym I instancji na rzecz Izby Adwokackiej w W.

Odwołanie od orzeczenia wywiodła obwiniona. Zaskarżyła orzeczenie w pkt 1 oraz 3 orzeczenia.

Zarzucała orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary poprzez wymierzenie kary 2 lat zawieszenia oraz podania orzeczenia do publicznej wiadomości. Dodatkowo podniosła zarzut przedawnienia przewinienia.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty skarżąca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt. 1 poprzez wymierzenie kary grzywny w wysokości 2.000,00 złotych,
2. uchylenie pkt. 3 jako oczywiście bezzasadnego;
w pozostałym zakresie utrzymanie orzeczenia w mocy.
ewentualnie:
3. przy ustaleniu, iż czyn obwinionej uległ przedawnieniu na podstawie art. 88 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o Adwokaturze (Dz. U. Z 2019r. poz. 1513) o uchylenie orzeczenia i umorzenie postępowania.

Odwołanie na korzyść obwinionej wywiódł również Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w W..

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażąco niewspółmierność kary poprzez wymierzenie obwinionej kary dwóch lat zawieszenia w czynnościach zawodowych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 7 marca 2020 r., sygn. akt WSD (...) w punkcie I utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W. z dnia 26 listopada 2019 r., sygn. SD (...)

Kasację od orzeczenia wywiodła obwiniona adwokat E. D., skarżąc pkt I orzeczenia. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie:

88 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 439 § 1 pkt. 9 kpk - przez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia podnoszonego w odwołaniu od orzeczenia Sadu dyscyplinarnego z dnia 26.11.2019r.;

Ewentualnie w przypadku nieuznania, że nastąpiło przedawnienie, zarzuciła: rażąco niewspółmierność kary poprzez wymierzenie kary 2 lat zawieszenia oraz podania orzeczenia do publicznej wiadomości.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty skarżąca wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania w związku z przedawnieniem przewinienia;

ewentualnie:

2. zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt. 1 poprzez wymierzenie kary grzywny w wysokości 2.000,00 złotych,
3. zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt. 3 poprzez jego uchylenie jako oczywiście bezzasadnego;

W pozostałym zakresie, tj. pkt 2 orzeczenia mówiącym o kosztach postępowania, wniosła o utrzymanie orzeczenia w mocy.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zarzuty podniesione przez obwinioną są zasadne jedynie w zakresie rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec niej kary dyscyplinarnej.

Natomiast zarzut kasacyjny przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego jest oczywiście nie trafny, gdyż naganne z punktu odpowiedzialności dyscyplinarnej

zachowanie obwinionej nie ograniczyło się do niespłacenia zobowiązania w wynikającym z ustalonego w umowie terminu, tj. do dnia 1 lutego 2014 r., lecz ciągnęło się w czasie poza ten moment, w związku z tym, że obwiniona ignorowała nie tylko wezwania do zapłaty, ale i zapadły wobec niej w postępowaniu upominawczym wyrok doprowadzając do nieskutecznej egzekucji komorniczej, które to okoliczności, w kontekście braku podstaw do odpowiedniego zastosowania art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., słusznie ustaliły i rozważyły sądy dyscyplinarne obu instancji.

Przechodząc do zarzutu rażącej niewspółmierności kary stwierdzić trzeba, że postępowanie dyscyplinarne jest postępowaniem odrębnym od postępowania karnego, czy też cywilnego. Przede wszystkim ma ono inne cele i podlega innym unormowaniom, dlatego też zauważyć należy, że poszkodowana mogła dowodzić swoich racji przed sądem cywilnym, co zresztą uczyniła. Natomiast w postępowaniu dyscyplinarnym adwokat odpowiada m.in. za zachowanie sprzeczne z zasadami etyki i w niniejszym postępowaniu właśnie w tym kontekście należy rozpatrywać popełniony czyn i wymierzoną za nie karę.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że obwiniona popełniając zarzucany jej czyn naruszyła Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Zawieranie umów z klientem, które uzależniają adwokata od tej osoby, są wyraźnie zabronione w § 52 przywołanego Zbioru. Obwiniona zaciągając pożyczkę u poszkodowanej, a następnie nie spłacając jej pomimo prawomocnego wyroku sądu cywilnego, podważyła zaufanie klienta do pełnionego przez siebie zawodu, a nadto naraziła go na szkody finansowe.

Wymierzając karę dyscyplinarną adwokatowi należy jednak brać pod uwagę nie tylko wagę popełnionego czynu, lecz również badać wnikliwie okoliczności jego popełnienia. Istotne w tym kontekście są zatem podnoszone przez obwinioną okoliczności łagodzące. W szczególności nie bez znaczenia pozostają kwestie finansów obwinionej, która świadoma problemów związanych z ich racjonalnym prowadzeniem, ich stanu i własnych ułomności w zakresie zarządzania nimi, owo zarządzanie przekazała ostatecznie wspólnikowi, wchodząc celem wykonywania działalności zawodowej w spółkę z innymi osobami, słusznie uznając, że pozwoli to na stabilizację jej sytuacji finansowej, w tym między innymi na wywiązanie się

z ciążących na niej zobowiązań wobec T. D.. Nie bez znaczenia jest w tym kontekście fakt, że problemy finansowe obwinionej były, co wynika z jej oświadczeń, których wiarygodność nie została w toku postępowania w żaden sposób podważona, spowodowane szczególną sytuacją osobistą obwinionej. Obwiniona tłumaczyła faktyczne zaciągnięcia pożyczki i jej niespłacenia w terminie, co doprowadziło do wyroku upominawczego i nieskutecznej egzekucji komorniczej, podniosła w odwołaniu od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W., przyznając się do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i – *de facto* – poddając się odpowiedzialności za nie, jak również tłumacząc świadomością swego zawinienia bierność procesową na wcześniejszych etapach postępowania dyscyplinarnego. Całość rzeczonych okoliczności nie została jednak w sposób dostateczny - rzetelnie i obiektywnie rozważona przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w zaskarżonym kasacją orzeczeniu. W istocie rzeczy Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury skwitował je wewnętrznym niespójną oceną sytuacji materialnej obwinionej i arbitralnym osądem jej przyczyn. Tymczasem potwierdzeniem przedstawianych przez obwinioną okoliczności i jej prawdopodobności jest fakt, że ostatecznie właśnie po ustabilizowaniu swej sytuacji finansowej, w wyniku opisanych w odwołaniu i kasacji działań, spłaciła całość ciążącego na niej wobec T. D. zadłużenia, na co przedstawiła stosowne dowody w toku postępowania kasacyjnego.

Rozpatrując kasację należało zważyć, że zawieszenie w czynnościach zawodowych adwokata jest niewątpliwie jedną z najsurowszych z dostępnych kar dyscyplinarnych. Dwuletni okres zawieszenia skutkowałby nie tylko poważnym ograniczeniem możliwości zarobkowania przez obwinioną, a co za tym idzie ponownym pogorszeniem jej sytuacji materialnej, w tym w kontekście zdolności do wywiązywania się przez nią z ciążących na niej zobowiązań, a co więcej - w aktualnej sytuacji na rynku usług adwokackich - mógłby wręcz spowodować faktyczne wykluczenie obwinionej z zawodu, a zatem taki sam skutek, jak najsurowsza z możliwych kar dyscyplinarnych, tj. przewidziana w art. 81 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze - kara wydalenia z adwokatury, czego w realiach niniejszej sprawy nie sposób byłoby, również ze względów społecznych, akceptować. W tych okolicznościach orzeczonej wobec

obwinionej kara musi jawić się jako niesprawiedliwa, a zatem rażąco niewspółmiernie surowa w rozumieniu art. 91b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze. Nie spełniałaby bowiem pożądanej funkcji ani w zakresie prewencji indywidualnej, ani też ogólnej, a jednocześnie, gdyby nie inna sekwencja zdarzeń, mogłaby godzić w uzasadnione interesy pokrzywdzonej deliktem dyscyplinarnym przypisanym obwinionej.

Czyniąc powyższe rozważania nie sposób zapominać o treści, wniesionego na korzyść obwinionej w zakresie orzeczenia o karze, odwołania Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W., który podnosił na korzyść obwinionej rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec niej kary dyscyplinarnej.

W tym stanie rzeczy, koniecznym było uchylenie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w części dotyczącej orzeczenia o karze i przekazanie sprawy w tym zakresie temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury przy ponownym rozpoznaniu sprawy ma obowiązek wnikliwego rozważenia, przez pryzmat podniesionych w odwołaniach zarzutów, całości relewantnych dla orzeczenia o karze okoliczności czynu obwinionej.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.